Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

23 януари 2025 година*

„Преюдициално запитване — Член 267 ДФЕС — Понятие „юрисдикция“ — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Европейско удостоверение за наследство — Регламент (ЕС) № 650/2012 — Член 67, параграф 1 — Решения на издаващия орган — Неизпълнение на правораздавателна функция — Недопустимост“

По дело C-187/23 [Albausy] [i]

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Amtsgericht Lörrach (Районен съд Льорах, Германия) с акт от 21 март 2023 г., постъпил в Съда на 23 март 2023 г., в рамките на производство по дело

E. V. G.-T.

при участието на:

P. T.,

F. T.,

G. T.,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: I. Jarukaitis (докладчик), председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на пети състав, D. Gratsias и Z. Csehi, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: N. Mundhenke, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 31 януари 2024 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за E. V. G.-T., от T. C. Pfeiffer, Rechtsanwalt,

* Език на производството: немски.

[i] Името, с което е означено настоящото дело, е фиктивно. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

– за германското правителство, от J. Möller, M. Hellmann и J. Simon, в качеството на представители,

– за испанското правителство, от I. Herranz Elizalde, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от J. Vondung и W. Wils, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 април 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107).

2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано по искане на E. V. G.-T. след смъртта на съпруга ѝ за издаване на европейско удостоверение за наследство, в което тя е посочена като единствена наследница.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 650/2012

3 Съображения 7, 8, 67 и 71 от Регламент № 650/2012 гласят:

„(7) Правилното функциониране на вътрешния пазар следва да се улесни с отстраняването на пречките пред свободното движение на хора, които днес са изправени пред трудности при упражняване на правата си в областта на наследяването с трансгранични последици. В европейското пространство на правосъдие гражданите трябва да могат да организират предварително въпросите на своето наследство. По ефикасен начин следва да бъдат гарантирани правата на наследниците и заветниците, на други лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството.

(8) За да бъдат постигнати тези цели, настоящият регламент следва да обедини разпоредбите относно компетентността, приложимото право, признаването или, според случая, приемането, изпълняемостта и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби и относно създаването на европейско удостоверение за наследство.

[…]

(67) С цел бързото, лесно и ефективно уреждане на наследяване с трансгранични последици в рамките на [Европейския съюз] наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието или управителите на наследственото имущество следва да могат лесно да докажат правното си положение и/или правата и правомощията си в друга държава членка, например в държава членка, в която се намира наследствено имущество. За да им се даде възможност да направят това, в настоящия регламент следва да се предвиди създаването на еднотипно удостоверение — европейско удостоверение за наследство (наричано по-долу „удостоверението“), което да бъде издавано с цел да се ползва в друга държава членка. […]

[…]

(71) Удостоверението следва да поражда еднакви последици във всички държави членки. То не следва да бъде изпълнителен титул само по себе си, а следва да притежава доказателствена сила с презумпцията, че посочва точно елементите, които са предвидени в приложимото към наследяването право или в друго право, приложимо към специфични елементи, като материалноправната действителност на разпорежданията с имущество в случай на смърт. Доказателствената сила на удостоверението не следва да важи за елементи, които не се уреждат от настоящия регламент, като въпроса за установяването на бащинство или въпроса дали определен актив е принадлежал на починалия. […]“.

4 Член 3 от този регламент, озаглавен „Определения“, предвижда:

„1. За целите на настоящия регламент:

[…]

в) „съвместно завещание“ означава завещателно разпореждане на две или повече лица в един акт;

[…]

ж) „решение“ означава всяко решение в областта на наследяването, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение относно определянето на разходите или разноските от служител на съда;

[…]

2. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при

условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:

а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган; както и

б) имат подобна сила и действие на тези на решение на съдебен орган по същия въпрос.

[…]“.

5 Глава VI от Регламент № 650/2012, озаглавена „Европейско удостоверение за наследство“, включва членове 62—73.

6 Член 63 от този регламент, озаглавен „Цел на удостоверението“, гласи в параграф 2:

„Удостоверението може да се използва по-специално за доказване на един или повече от следните елементи:

а) правното положение и/или правата на всеки наследник или според случая — на всеки заветник, посочен в удостоверението, и съответните им дялове от наследственото имущество;

б) присъждането на определен актив или определени активи, които са част от наследственото имущество, на наследника(ците) […]

[…]“.

7 Член 66 от Регламент № 650/2012, озаглавен „Разглеждане на заявлението“, предвижда:

„1. При получаване на заявлението издаващият орган проверява информацията и декларациите, както и документите и другите доказателствени средства, представени му от заявителя. Издаващият орган извършва необходимите за тази проверка проучвания служебно, ако това е предвидено или разрешено в собствената му нормативна уредба, или приканва заявителя да представи допълнителни доказателства, които счита за необходими.

[…]

4. Издаващият орган предприема всички необходими мерки, за да информира бенефициерите относно заявлението за удостоверение. Ако е необходимо за целите на установяването на удостоверяваните елементи, той изслушва всяко заинтересовано лице и всеки изпълнител на завещание или управител на наследствено имущество и прави публични известия, целящи да дадат възможност на други потенциални бенефициери да предявят правата си.

[…]“.

8 Член 67 от този регламент, озаглавен „Издаване на удостоверението“, гласи:

„1. Издаващият орган издава незабавно удостоверението в съответствие с определената в настоящата глава процедура, след като елементите, които трябва да се удостоверят, са били установени съгласно приложимото към наследяването право или съгласно друго право, приложимо към специфични елементи. Той използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2.

По-специално издаващият орган не издава удостоверението, ако:

а) има оспорване на елементите, подлежащи на удостоверяване; или

б) удостоверението няма да бъде в съответствие с решение, включващо същите елементи.

2. Издаващият орган предприема всички необходими мерки, за да информира бенефициерите относно издаването на удостоверението“.

9 Член 69 от посочения регламент, озаглавен „Правни последици от удостоверението“, гласи:

„1. Удостоверението има правни последици във всички държави членки, като за това не се изисква специална процедура.

2. Предполага се, че удостоверението представя точно елементите, установени в съответствие с приложимото към наследяването право или в съответствие с друго право, приложимо към специфични елементи. Предполага се, че лицето, посочено в удостоверението като наследник, […], има посоченото в удостоверението правно положение и/или правата или правомощията, заявени в удостоверението, без да се налагат други условия и/или ограничения за тези права или правомощия освен заявените в удостоверението.

3. Счита се, че всяко лице, което въз основа на сведенията в удостоверението извършва плащания или предава имущество на лице, посочено в удостоверението като упълномощено да приема плащания или имущество, е извършило сделка с лице, което има правомощията да приема плащания или имущество, освен ако знае, че съдържанието на удостоверението е неточно или незнанието му за тази неточност се дължи на груба небрежност.

[…]“.

10 Член 72 от същия регламент, озаглавен „Процедури за обжалване“, гласи:

„1. Решенията, взети от издаващия орган по член 67, могат да бъдат обжалвани от всяко лице, което има право да подаде заявление за удостоверение.

[…]

Жалбата се подава пред съдебен орган на държавата членка на издаващия орган в съответствие с националното ѝ право.

[…]“.

Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014

11 Член 1, параграф 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 на Комисията от 9 декември 2014 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 359, 2014 г., стр. 30) гласи:

„Формулярът по член 67, параграф 1 от Регламент [№ 650/2012], който следва да се използва за европейското удостоверение за наследство, е формуляр V, установен в приложение 5“.

12 На последната си страница въпросният формуляр V съдържа отбелязването, че „[о]рганът удостоверява, че е предприел всички необходими мерки, за да информира бенефициерите за заявлението за удостоверение и че към момента на изготвяне на удостоверението никой от елементите, съдържащи се в него, не е оспорен от бенефициерите“.

Германското право

FamFG

13 Член 26 от Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Закон за производството по семейни дела и за охранителните производства) от 17 декември 2008 г. (BGBl. 2008 I, стр. 2586) в редакцията му, приложима в главното производство (наричан по-нататък „FamFG“), гласи:

„Съдът събира служебно доказателствата, необходими за установяване на правнорелевантните факти“.

14 Член 352e от FamFG, озаглавен „Решение по заявленията за издаване на удостоверение за наследници“, гласи:

„(1) Удостоверение за наследници се издава, когато съдът по наследствени дела приеме за установени фактите, които са необходимите за обосноваване на заявлението. Съдът се произнася с определение. Определението влиза в сила с постановяването му. Не се изисква публикуване на определението.

(2) Ако определението противоречи на волята на някоя от заинтересованите страни, то се обявява на заинтересованите страни. В този случай съдът спира незабавното влизането в сила на определението и отлага издаването на удостоверението за наследници до влизането в сила на определението.

(3) Когато удостоверението за наследници е издадено, жалба срещу определението е допустима, доколкото с нея се иска обезсилване на удостоверението за наследници“.

Закон за производството по дела относно международно наследяване и за изменение на разпоредбите относно удостоверението за наследници, както и на други разпоредби

15 Член 35, параграф 1 от Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (Закон за производството по дела относно международно наследяване и за изменение на разпоредбите относно удостоверението за наследници, както и на други разпоредби) от 29 юни 2015 г. (BGBl. 2015 I, стр. 1042), предвижда:

„Прилага се [FamFG], доколкото Регламент № 650/2012 и разпоредбите на този раздел не постановяват друго“.

16 Член 39 от този закон, озаглавен „Естество на определението“, предвижда:

„(1) Ако са налице предпоставките за издаване на европейското удостоверение за наследство, Съдът разпорежда то да бъде издадено в оригинал. Ако са налице предпоставките за издаване на заверено копие от това удостоверение или за удължаване на срока на валидност на такова копие, Съдът разпорежда то да бъде издадено или да бъде удължен срокът му на валидност. В останалите случаи съдът се произнася с определение.

(2) За издаването на европейско удостоверение за наследство и на заверено копие се използва формулярът по член 67, параграф 1, второ изречение във връзка с член 81, параграф 2 на Регламент № 650/2012“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

17 Френският гражданин P. M. J. T., който последно живее в Германия, умира на 15 септември 2021 г.

18 На 23 ноември 2021 г. преживялата съпруга E. V. G.-T., представлявана от процесуалния си представител, подава заявление за издаване на европейско удостоверение за наследство пред запитващата юрисдикция Amtsgericht Lörrach (Районен съд Льорах, Германия), като иска да бъде определена за единствен наследник на починалия. За тази цел представя съвместно завещание от 23 юли 2020 г., саморъчно написано от преживялата съпруга и подписано от нея, както и от починалия, с което двамата съпрузи взаимно се определят като единствени наследници.

19 От друга страна, е установено, че съществува предходно завещание с дата 31 май 2001 г., саморъчно съставено и подписано от P. M. J. T., с което последният е определил за наследници двамата си внуци и е натоварил сина си с организацията на погребението му в Испания.

20 Синът и внуците на починалия смятат, че завещанието от 23 юли 2020 г. е недействително. В това отношение те поддържат пред запитващата юрисдикция, че при съставянето на това завещание починалият не е можел да направи разпореждане с имущество в случай на смърт и че поставеният върху завещанието подпис не е неговият.

21 Тази юрисдикция констатира, че твърденията на сина и на внуците за починалия са неоснователни. От една страна, изтъкнатото от тях обстоятелство, че понякога починалият се е чувствал объркан, не било достатъчно, за да се направи извод за такава невъзможност

или за да се разгледа по-задълбочено това оспорване посредством допълнителна мярка за събиране на доказателства. От друга страна, въпросната юрисдикция констатира автентичността на подписа на починалия, който е поставен върху съвместното завещание, след като го сравнява с предходни образци на подписа, с които разполага. В резултат на това същата юрисдикция приема, че преживялата съпруга е единствената наследница на починалия.

22 Що се отнася до съмненията на запитващата юрисдикция, първо, тя иска да се установи дали възраженията, посочени в точка 20 от настоящото решение, могат да представляват пречка през издаването на европейското удостоверение за наследство. В това отношение запитващата юрисдикция подчертава, че член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 може да се тълкува в смисъл, че се отнася не само до възраженията, предявени в рамките на производство, различно от това по издаване на европейско удостоверение за наследство, но и до тези, предявени в хода на последното производство. В този случай възраженията, предявени от сина и внуците на починалия пред запитващата юрисдикция, можели в конкретния случай да възпрепятстват издаването на удостоверението, поискано от преживялата съпруга.

23 В този контекст запитващата юрисдикция иска да се установи дали издаващият орган може да разгледа възраженията, предявени в производството за издаване на европейско удостоверение за наследство, или всяко оспорване от такова естество непременно е пречка за издаването на това удостоверение. Тази юрисдикция уточнява също, че този въпрос е предмет на обсъждане в германското право.

24 Второ, според обясненията на запитващата юрисдикция при спиране на производството в главното производство процесуалният представител на преживялата съпруга възнамерява да подаде заявление за издаване на удостоверение за наследници по член 352e от FamFG, в който случай възраженията, предявени от сина и внуците на починалия, трябва да се разгледат съгласно националното право в рамките на това друго производство. В това отношение тази юрисдикция пита дали член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че възраженията, които били отхвърлени в рамките на производство, различно от това по издаване на европейско удостоверение за наследство, каквото е производството за издаване на удостоверение за наследници, все пак са пречка пред издаването на европейското удостоверение за наследство.

25 Трето, като има предвид, че възраженията на сина и на внуците на починалия са неоснователни в рамките на главното производство, запитващата юрисдикция смята, че фазата на производството ѝ позволява да постанови окончателно решение по делото, при това без да провежда формално разследване. Тази юрисдикция иска да се установи дали такива възражения, които не са подкрепени с достатъчно доказателства, се имат предвид и в член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 и следователно може да са пречка за издаване на европейско удостоверение за наследство. В този смисъл същата юрисдикция посочва и възможността за злоупотреба с възражения.

26 Четвърто, в случай че запитващата юрисдикция може да разгледа възраженията, предявени в производството по издаване на европейско удостоверение за наследство, възниквал въпросът дали и под каква форма трябва да бъдат посочени мотивите за отхвърляне на тези възражения. Процесуалните правила, съдържащи се в Регламент № 650/2012, не предвиждали издаването на европейското удостоверение за наследство да се придружава от

решение. Освен това тази юрисдикция подчертава, че формулярът, който трябва да се използва за издаване на европейско удостоверение за наследство, посочен в член 1, параграф 5 от Регламент за изпълнение № 1329/2014 в съответствие с приложение 5 към този регламент, съдържа декларацията, че „[о]рганът удостоверява, че е предприел всички необходими мерки, за да информира бенефициерите за заявлението за удостоверение и че към момента на изготвяне на удостоверението никой от елементите, съдържащи се в него, не е оспорен от бенефициерите“.

27 При това положение Amtsgericht Lörrach (Районен съд Льорах) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че се имат предвид и възраженията, повдигнати в самото производство по издаване на европейско удостоверение за наследство, и че съдът няма право да разгледа тези възражения, поради което в тази разпоредба се имат предвид не само възраженията, повдигнати в друго производство?

2) При утвърдителен отговор на [първия] въпрос, трябва ли член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 следователно да се тълкува в смисъл, че не може да се издаде европейско удостоверение за наследство дори и тогава, когато са повдигнати възражения в производството по издаването на европейско удостоверение за наследство, които вече са били разгледани в производството по издаване на удостоверение за наследници по германското право?

3) При утвърдителен отговор на [първия] въпрос, трябва ли член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 следователно да се тълкува в смисъл, че се имат предвид всякакви възражения, дори когато са повдигнати, без да са доказани в достатъчна степен, като за доказването на този факт не следва да бъдат събирани формални доказателства?

4) При отрицателен отговор на [първия] въпрос, в каква форма съдът трябва да изложи мотивите си, с които той отхвърля възраженията и постановява издаването на европейско удостоверение за наследство?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

28 Испанското правителство твърди, че преюдициалното запитване е недопустимо. Макар това правителство да признава, че запитващата юрисдикция притежава качеството „юрисдикция“ по смисъла на член 267 ДФЕС, то все пак смята, че дейността, състояща се в издаване на европейско удостоверение за наследство, както е уредена в Регламент № 650/2012, не попада в обхвата на извършването на правораздавателна функция.

29 Най-напред според това правителство фактът, че издаването на европейско удостоверение за наследство може да бъде поверено на съд или на друг компетентен орган, е индикация за административния му характер. На следващо място, процедурата по издаване на това удостоверение не била замислена, за да се разглеждат и разрешават спорни въпроси между потенциалните бенефициери на наследството. Накрая, европейското удостоверение за наследство не пораждало обвързващите правни последици, присъщи на съдебно решение, а имало само информативен характер.

30 От постоянната съдебна практика следва, че националните юрисдикции могат да сезират Съда само ако пред тях има висящ спор и ако се произнасят в производство, което приключва с правораздавателен акт (решения от 28 февруари 2019 г., Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, т. 34, и от 3 май 2022 г., CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, т. 42).

31 При това положение възможността на определен орган да сезира Съда следва да се прецени въз основа на критерии, свързани както с неговото устройство, така и с неговите функции. Във връзка с това национален орган може да се определи като „юрисдикция“ по смисъла на член 267 ДФЕС при изпълнение на правораздавателни функции, но да не бъде „юрисдикция“ при упражняване на други функции, по-специално с административен характер (решение от 3 май 2022 г., CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, т. 43).

32 Оттук следва, че за да се установи дали национален орган, на който по закон са поверени различни по естество функции, трябва да се квалифицира като „юрисдикция“ по смисъла на член 267 ДФЕС, е необходимо да се провери какво е конкретното естество на функциите, които упражнява в специфичния нормативен контекст, в който му се налага да сезира Съда (решение от 3 май 2022 г., CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, т. 44).

33 В случая от обясненията на запитващата юрисдикция става ясно, че тя иска да се установят правомощията, които са ѝ предоставени в специфичния контекст на производството по издаване на европейско удостоверение за наследство, уредено в глава VI от Регламент № 650/2012.

34 От тези обяснения става ясно също, че в хода на главното производство синът и внуците на починалия са предявили редица възражения с цел да попречат на издаването на европейското удостоверение за наследство, поискано от преживялата съпруга на починалия. Запитващата юрисдикция иска да се установи какви последици следва да се изведат от съществуването на тези възражения.

35 В това отношение тази юрисдикция посочва, че по силата на националното си право е компетентна да се произнесе по такива възражения, по-специално когато са предявени във връзка с издаването на удостоверение за наследници. Следователно тя поставя въпроса дали може да се произнесе и по посочените възражения, когато те са предявени в рамките на производство по издаване на европейско удостоверение за наследство, за което се прилага режимът, установен в глава VI от Регламент № 650/2012.

36 С първите три въпроса, които поставя на Съда, запитващата юрисдикция иска по-специално да се установи дали самият регламент оправомощава органа, сезиран със заявление за издаване на европейско удостоверение за наследство, да се произнесе по споровете, възникнали в резултат на възражения, предявени в хода на производството за издаване на въпросното удостоверение. Евентуално с четвъртия си въпрос тази юрисдикция иска да установи под каква форма този орган следва да изложи мотивите, поради които отхвърля възраженията и издава европейското удостоверение за наследство.

37 От изложеното по-горе следва, че тълкуването на Регламент № 650/2012, поискано от запитващата юрисдикция, цели да се направи преценка дали тя изпълнява правораздавателни функции по смисъла на съдебната практика, припомнена в точка 31 от настоящото решение, в специфичния контекст на процедурата по издаване на европейско удостоверение за наследство. Тъй като качеството „юрисдикция“ по смисъла на член 267 ДФЕС представлява условие за допустимостта на преюдициалното запитване (вж. в този

смисъл решение от 9 юли 2020 г., Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, т. 42), за да се произнесе по допустимостта на преюдициалното запитване, е необходимо то да бъде разтълкувано.

38 Според член 67, параграф 1, първа алинея от Регламент № 650/2012 издаващият орган издава европейското удостоверение за наследство, след като елементите, които трябва да се удостоверят, са били установени съгласно приложимото към наследяването право или съгласно друго право, приложимо към специфични елементи. В съответствие с член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от този регламент издаващият орган не издава удостоверението по-специално ако „има оспорване на елементите, подлежащи на удостоверяване“.

39 При тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и нейният контекст и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 12 октомври 2023 г., KBC Verzekeringen, C-286/22, EU:C:2023:767, т. 32).

40 Що се отнася, на първо място, до текста на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012, следва да се отбележи, че тази разпоредба се отнася, без да се прави каквато и да е разлика, до всяко положение, при което подлежащите на удостоверяване елементи са „оспорени“. Така се оказва, че посочената разпоредба се отнася до всякакъв вид оспорване, без да се прави разграничение в зависимост от това, дали е било предявено в хода на производството по издаване на европейско удостоверение за наследство, или в хода на друго производство.

41 В това отношение следва да се отбележи също, че текстът на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 на нито един език, в частност на немски („wenn Einwände gegen den zu bescheinigenden Sachverhalt anhängig sind“), испански („si los extremos que se han de certificar son objeto de oposición“), английски („if the elements to be certified are being challenged“), френски („si les éléments à certifier sont contestés“), италиански („gli elementi da certificare sono oggetto di contestazione“), литовски („jei ginčijami patvirtintini faktai“) и шведски („om ett klagomål har riktats mot de uppgifter som ska styrkas“) не изисква от формална гледна точка подлежащите на удостоверяване елементи да бъдат оспорени в рамките на производство, различно от това, чийто предмет е издаването на европейско удостоверение за наследство.

42 От това следва, че оспорване на подлежащите на удостоверяване елементи, направено в хода на производството по издаване на европейско удостоверение за наследство, по принцип трябва да е пречка за издаването на това удостоверение.

43 Що се отнася, на второ място, до контекста, в който е включен член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012, следва да се припомни, първо, че според член 67, параграф 1, първа алинея издаващият орган издава незабавно удостоверението, „след като елементите, които трябва да се удостоверят, са били установени“.

44 По аргумент за противното от това изискване може да се изведе, че издаващият орган трябва да откаже да издаде удостоверението, когато подлежащите на удостоверяване елементи не могат да се приемат за „установени“, по-специално вследствие на възражения, предявени в хода на процедурата по издаване на посоченото удостоверение.

45 Второ, член 66 от Регламент № 650/2012 установява в параграф 1 задължението за издаващия орган да проверява информацията и декларациите, представени от заявителя, както и документите и другите доказателствени средства, представени от него.

46 Освен това член 66, параграф 4 от този регламент задължава издаващия орган да предприеме всички необходими мерки, за да информира бенефициерите за заявлението за удостоверение. Ако е необходимо за целите на установяването на удостоверяваните елементи, този орган трябва да изслушва всяко заинтересовано лице и всеки изпълнител на завещание или управител на наследствено имущество и да прави публични известия, целящи да дадат възможност на други потенциални бенефициери да предявят правата си.

47 Като предвижда обаче тези задължения за изслушване и информиране, законодателят на Съюза задължително е предвидил възможността при разглеждането на заявлението за издаване на европейско удостоверение за наследство да бъдат предявени възражения и евентуално да се възпрепятства издаването на това удостоверение.

48 Следователно съдържанието на задължението за разглеждане, предвидено в член 66 от Регламент № 650/2012, в частност в параграф 4 от член 66, също потвърждава тълкуването, възприето в точка 42 от настоящото решение.

49 Трето, това тълкуване се потвърждава от съдържанието на формуляр V, съдържащ се в приложение 5 към Регламент за изпълнение № 1329/2014. В съответствие с член 67, параграф 1, първа алинея от Регламент № 650/2012 издаващият орган трябва задължително да използва този формуляр, за да издаде европейското удостоверение за наследство (вж. в този смисъл решение от 9 март 2023 г., Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, т. 46). На последната си страница обаче въпросният формуляр съдържа декларация, с която издаващият орган удостоверява, че „към момента на изготвяне на удостоверението никой от елементите, съдържащи се в него, не е оспорен от бенефициерите“.

50 На трето място, това тълкуване се потвърждава и от целите на Регламент № 650/2012 стремежът при който е, както следва от съображения 7 и 8 от него, да се помогне на наследниците и заветниците, на другите лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството да упражнят правата си при наследяване с трансгранични последици и да се позволи на гражданите на Съюза да подготвят своето наследяване (решение от 9 март 2023 г., Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, т. 41 и цитираната съдебна практика).

51 От съображение 67 от този регламент следва, че европейското удостоверение за наследство е създадено, за да позволи на наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието или управителите на наследственото имущество лесно да докажат правното си положение и/или правата и правомощията си в друга държава членка, например в държава членка, в която се намира наследствено имущество, с цел бързо, лесно и ефективно уреждане на наследяването с трансгранични последици в рамките на Съюза.

52 Следва също да се припомни, както това се потвърждава от съображение 71 от посочения регламент, че европейското удостоверение за наследство поражда последици във всички държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура, и че се ползва с презумпцията, че посочва точно елементите, които са предвидени в приложимото към наследяването право или в друго право, приложимо към специфични елементи, както и качеството и правата на лицата, обозначени като наследници, заветници, изпълнители на

завещанието или управители на наследственото имущество в съответствие с член 69, параграф 1 и 2 от същия регламент (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2021 г., Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, т. 23).

53 В този смисъл тълкуване на член 67, параграф 1 от Регламент № 650/2012, което би позволило издаването и използването на европейско удостоверение за наследство, въпреки че подлежащите на удостоверяване елементи са предмет на оспорване, би могло да бъде източник на спорове относно правните актове, за които удостоверението е било използвано като доказателствено средство, което противоречи на целта да се улесни уреждането на наследяванията с трансгранични последици.

54 От това следва, че целта, обосновала създаването на европейско удостоверение за наследство, а именно да се улесни уреждането на наследяванията с трансгранични последици, подкрепя и тълкуването на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 в смисъл, че това удостоверение не може да се издаде при наличието на възражения, направени в хода на производството по издаване, от които следва, че подлежащите на удостоверяване елементи не могат да се считат за установени.

55 При това уточнение, липсата на правомощие, предоставено на издаващия орган да разглежда възражения в рамките на процедурата по издаване на европейското удостоверение за наследство, не забранява на този орган да констатира, че по възражение, предявено пред него, вече е постановено съдебно решение, влязло в сила и придобило сила не пресъдено нещо. В това отношение от обясненията на запитващата юрисдикция става ясно, че тя иска да се установи дали тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че всяко оспорване по необходимост е пречка за издаване на европейското удостоверение за наследство, или дали Регламент № 650/2012 предоставя на издаващия орган правомощието да разгледа и отхвърли необосновано или недоказано оспорване, както и евентуално да издаде удостоверението, независимо от наличието на такова оспорване.

56 Що се отнася до възраженията, които вече са разгледани в рамките на друго производство и които са предмет на втория въпрос, от акта за преюдициално запитване следва, че запитващата юрисдикция има предвид по-специално случая, в който възраженията, предявени в хода на производството по издаване на европейско удостоверение за наследство, вече са били отхвърлени в рамките на друго производство. По същество тази юрисдикция иска да се установи дали в тази хипотеза издаващият орган има правомощието да издаде удостоверението, независимо от формалното наличие на възражения.

57 В началото следва да се отбележи, че тази хипотеза не е изрично уредена в член 67, параграф 1 от Регламент № 650/2012. По-специално член 67, параграф 1, втора алинея, буква б) от този регламент се отнася до случая, в който решение, постановено в рамките на друго производство и отнасящо се до подлежащите на удостоверяване елементи, не допуска издаването на исканото удостоверение.

58 При това положение понятието „оспорване“ по смисъла на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от посочения регламент, по необходимост трябва да се тълкува в смисъл, че не се отнася до възраженията, които вече са отхвърлени с окончателно решение, постановено от съдебен орган, който се произнася в рамките на съдебно производство. В противен случай всъщност всяко „оспорване“ би могло винаги да е пречка за издаването на европейското удостоверение за наследство, при положение че това оспорване вече е било

разгледано и отхвърлено в рамките на съдебно производство, независимо дали производството е същото като това по член 72 от същия регламент относно процедурите за обжалване на решение за издаване на европейско удостоверение за наследство, или е уредено от самото национално право.

59 Изискването в този смисъл за влязло в сила решение произтича от необходимостта да се запази надеждността европейското удостоверение за наследство в съответствие с целите, припомнени в точки 50 и 51 от настоящото решение, както правилно посочва Европейската комисия. Всъщност издаването на това удостоверение, докато оспорването на подлежащите на удостоверяване елементи е предмет на все още висящо производство, непременно би представлявало риск съдържанието на посоченото удостоверение да бъде опровергано с решение, постановено впоследствие в рамките на това производство.

60 Следователно едва в момента, в който в рамките на производство, различно от това с предмет издаване на европейско удостоверение за наследство, решението за отхвърляне на оспорване стане окончателно, оспорването престава да бъде пречка за издаване на това удостоверение по силата на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012.

61 От друга страна, следва да се отбележи, че член 72 от Регламент № 650/2012 предвижда процедура за обжалване пред съдебен орган на държавата членка на издаващия орган в съответствие с правото на тази държава срещу всяко решение, взето от издаващия орган в приложение на член 67 от този регламент.

62 От това следва, че всяко решение, постановено от издаващия орган в резултат на процедурата по издаване на европейско удостоверение за наследство в съответствие с член 67, параграф 1 от посочения регламент, по дефиниция не е окончателно. Така издаването на такова удостоверение, въпреки наличието на възражения, които издаващият орган отхвърлил като неоснователни или недоказани, несъмнено би представлявало риск, аналогичен на установения в точка 59 от настоящото решение, а именно рискът съдържанието на удостоверението да бъде поставено под въпрос от решение, което е постановено впоследствие в рамките на производството по член 72 от същия регламент.

63 Следователно необходимостта да се запази надеждността на европейското удостоверение за наследство в съответствие с целите, припомнени в точки 53 и 54 от настоящото решение, налага член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че всяко оспорване, дори неоснователното и недоказаното, повдигнато в производството по издаване на европейско удостоверение за наследство, е пречка за издаване на това удостоверение, с изключение на окончателно отхвърлените възражения в рамките на друго производство, както е посочено в точка 61 от настоящото решение.

64 За да се запази доверието на гражданите на Съюза в европейското удостоверение за наследство, всъщност е задължително този инструмент, който има доказателствената сила, установена в член 63, параграф 2 от Регламент № 650/2012, и поражда последиците, посочени по-специално в член 69, параграфи 2 и 3 от този регламент, да се издава само при липсата на каквото и да е оспорване на подлежащите на удостоверяване елементи.

65 При такова оспорване издаващият орган, който не разполага с правомощието да се произнесе по него, е длъжен да откаже издаването на исканото европейско удостоверение за наследство, като се има предвид, че този отказ може да бъде обжалван по реда на

член 72 от Регламент № 650/2012. Съдебният орган, сезиран с такава жалба, ще може при необходимост да разгледа основателността на възраженията, които са попречили за издаването на удостоверението.

66 С оглед на всички изложени по-горе съображения следва да се констатира, че като издава решения в приложение на член 67, параграф 1 от Регламент № 650/2012 в качеството си на орган, издаващ европейското удостоверение за наследство, запитващата юрисдикция не изпълнява правораздавателни функции и следователно не е оправомощена да сезира Съда на основание член 267 ДФЕС

67 Следователно преюдициалното запитване е недопустимо.

По съдебните разноски

68 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Преюдициално запитване, отправено от Amtsgericht Lörrach (Районен съд Льорах, Германия) с акт от 21 март 2023 г., е недопустимо.

Подписи